

správa

SEMINÁR: AKO MEDZINÁRODNÉ
ORGANIZÁCIE HODNOTIA SLOVENSKO?

v spolupráci s

21 SEPTEMBER 2018
Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku

Slovensko dosahuje výborné makroekonomické výsledky, no v kľúčových oblastiach, v ktorých sa štát bytostne dotýka občana, sú výsledky naďalej slabé. Slovensko potrebuje prioritne riešiť kvalitu a inkluzívnosť vzdelávania, efektívnosť verejnej správy, fungovanie trhu práce aj pre znevýhodnené skupiny, ako aj nedostatok pracovnej sily a zdravotníctvo.

Európska komisia, Medzinárodný menový fond a Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD), pravidelne monitorujú krajiny a publikujú podrobné analytické dokumenty, ktoré sú výborným zrkadlom fungovania štátu a výkonu ekonomiky v rôznych oblastiach. Na seminári "Ako medzinárodné organizácie hodnotia Slovensko" inštitúcie prezentovali svoje analýzy s cieľom identifikovať oblasti, v ktorých sa Slovensku darí, ako aj tie, kde vidia priestor na zlepšenie.

Medzinárodné organizácie, ako aj účastníci seminára sa zhodli, že najväčšími výzvami zostáva školstvo, kvalita verejnej správy, situácia na trhu práce, hlavne v spojení s nedostatkom kvalifikovanej pracovnej sily, ako aj slabou integráciou znevýhodnených skupín a tiež oblasť zdravotníctva. Výsledok seminára potvrdil, že odporúčania EK v kontexte Európskeho semestra a analýzy v Správe o Slovensku sa zhodujú aj s hodnoteniami iných renomovaných medzinárodných organizácií.

„Slovensku sa v súčasnosti ekonomicky darí, ale "západ" dobiehame pomalšie. Kľúčové sektory pre dobrý život obyvateľov ako školstvo, zdravotníctvo či verejná správa ostávajú výzvou a Slovensko málo investuje do svojej budúcnosti cez podporu vedy, výskumu, inovácií či digitalizácie.“

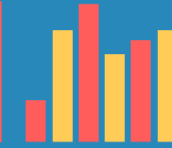
„Slovenská ekonomika sa nachádza v dobrej ekonomickej kondícii, avšak zaostáva za ostatnými krajinami OECD vo výsledkoch verejných služieb, predovšetkým v oblasti zdravotníctva a školstva. Hlavnou celospoločenskou výzvou zostáva inklúzia marginalizovaných rómskych komún, ktorá si vyžaduje neodkladné posilnenie politik podporujúce ich integráciu.“

„Slovenská ekonomika sa teší priaznivému vývoju už niekoľko po sebe nasledujúcich rokov, postaveného na pevných základoch silného rastu HDP na obyvateľa, rekordne nízkej nezamestnanosti a nízkym fiškálnym deficitom. V kontexte rastúceho nedostatku pracovných síl, spomalenia rastu produktivity a rastúceho protekcionizmu v medzinárodnom obchode by sa politiky mali zamerať na zabezpečenie primeranej ponuky kvalifikovanej pracovnej sily a zlepšenie kvality a efektívnosti inštitúcií a verejnej správy.“

MAKROEKONOMICKÉ UKAZOVATELE

- Ekonomike sa darí
- Vysoký hospodársky rast
- Znižuje sa nezamestnanosť a vytvárajú sa nové pracovné miesta
- Investície narastajú
- Inflácia je stabilná
- Deficit aj dlh klesajú
- Konvergencia k priemeru EÚ sa spomaľuje

- Ekonomike sa darí, ale rast je pomalší ako pred krízou
- Deficit a dlh sa znižuje, je potrebné vytvárať fiškálne vankúše v prípade negatívnych šokov
- Veľkým problémom sa stáva starnutie populácie (v roku 2060 bude Slovensko jedna z najstarších krajín EÚ)
- Absentujú plánované výdavkové stropy
- Príliš veľký nárast úverov na bývanie môže mať negatívny vplyv na bankový sektor

- Ekonomika je príliš závislá na automobilovom priemysle a exporte, slabá diverzifikácia
- Stabilita verejných financií
- Slovensko by malo viac myslieť na budúcnosť a ekonomicky sa pripraviť na horšie časy
- Problém s vysokou zadlženosťou domácností rastie a riziko pre banky stúpa

VZDELÁVANIE

- Zhoršujúce sa výsledky žiakov v hodnotení PISA
- Nízka kvalita vysokého školstva (14-15% študentov odchádza študovať do zahraničia)
- Slabá inkluzívnosť vzdelávania
- Nízka účasť detí v predškolskom procese (78% vs 95%) vysoké % rómskych detí v osobitných školách. Slovensko by malo zvýšiť účasť rómskych detí na hlavnom prúde vzdelávania už od raného detstva
- Slabá účasť dospelých na vzdelávaní (2,9% vs 10,8%)

- Výsledky žiakov sú slabé a naďalej sa zhoršujú
- Zvýšiť mzdy učiteľov a prijať štrukturálne opatrenia na zvýšenie efektívnosti systému
- Rozvíjať poskytovanie a kvalitu vzdelávania v ranom detstve a zabezpečiť širšiu dostupnosť k deťom so slabým sociálno-ekonomickým zázemím, s dôrazom na rómske deti

- Najväčšou výzvou pre Slovensko zostáva skvalitnenie školstva - Slovensko by malo zvýšiť kvalitu regionálneho a vysokého školstva
- Nedostatok jasli a škôlok

VEREJNÁ SPRÁVA

- Nízka efektívnosť verejných inštitúcií
- Často sa meniaci regulácia
- Vysoká nedôvera v súdnicstvo
- Vysoká miera vnímania korupcie vs nízky počet trestných stíhaní
- Problematické verejné obstarávanie, praktiky narúšajúce hospodársku súťaž, komplikované procesy ohrozujú čerpanie EÚ fondov
- Nedostatočný manažment ľudských zdrojov vo verejnej správe
- Rezortizmus, slabá spolupráca medzi ministerstvami
- Veľkým pozitívom sú analytické inštitúty
- EÚ fondy sa najviac čerpajú na konci programovacieho obdobia
- Politické nominácie v regulačných úradoch majú negatívny vplyv

- Kvalita a efektívnosť verejného sektora je nízka
- Korupcia naďalej zostáva problémom. Slovensko by malo pokračovať v opatreniach na boj proti korupcii, okrem iného aj formou väčšej transparentnosti
- Zamestnanci v súkromnej sfére majú väčšie zručnosti ako pracovníci vo verejnej správe
- Zriadiť lepší manažment ľudských zdrojov, zmodernizovať verejnú správu a rozšíriť používanie prvkov výkonnosti
- Posilniť účinnosť a nezávislosť súdneho systému
- Zjednodušiť administratívne postupy a posilniť kapacity na riadenie finančných prostriedkov EÚ
- Dôvera verejnosti v inštitúcie je nízka
- Zriaďovanie analytických jednotiek treba naďalej podporovať (evidence based policy)

- Projekt "Hodnota za peniaze" je vnímaný pozitívne
- Je potrebné zvýšiť efektívnosť čerpania EÚ fondov
- Sú potrebné opatrenia na znižovanie korupcie
- Sfunkčniť súdny systém
- Skvalitniť verejné obstarávanie a zefektívniť verejnú správu

ZDRAVOTNÍCTVO

- Menej zdravých rokov života v porovnaní s inými krajinami EÚ
- Nízka nákladová efektívnosť
- Nedostatok zdravotného personálu
- Odvrátiteľná miera úmrtnosti zostáva vysoká
- Obsadenosť lôžok je vysoká

- Vysoká odvrátiteľná úmrtnosť novorodencov
- Znížený prístup k zdravotnej starostlivosti pre rómske komunity, riešenie by mohli predstavovať tzv. zdravotní mediátori

TRH PRÁCE

- Trh práce sa zlepšuje, ale naďalej pretrváva vysoká dlhodobá nezamestnanosť
- Nízka zamestnanosť nízko-kvalifikovaných pracovníkov, Rómov a matiek s deťmi
- Miera chudoby poklesla, no intenzita zostáva naďalej vysoká
- Výrazný problém s nedostatkom kvalifikovanej pracovnej sily
- Slovensko by malo podporovať zamestnanosť žien, a to najmä rozšírením možností získať cenovo dostupnú a kvalitnú starostlivosť o deti

- Vysoká dlhodobá nezamestnanosť
- Jedna z najnižších mier zamestnanosti žien s malými deťmi
- Pracovná sila by mala byť flexibilnejšia, viac pripravená na možné zmeny
- Veľa pracovných miest bude v budúcnosti ohrozených automatizáciou a robotizáciou
- Aktívne politiky trhu práce sú dôležité
- Treba zvýšiť produktivitu Rómov, prípadne zaviesť inštitút personalizovaného poradenstva
- Regionálne rozdiely sa zmierňujú iba veľmi pomaly
- Slovensko je nedostatočne pripravené na technologické zmeny
- Je potrebné zvýšiť investície do výskumu a inovácií

- Nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily v priemyselných odvetviach
- Obyvateľstvo starne, čo bude mať dopady na trh práce a dôchodkový systém
- Vysoká nezamestnanosť Rómov
- Jedna z najdlhších rodičovských dovolení
- Potrebná je väčšia diverzifikácia a tvorba produktov s vyššou pridanou hodnotou
- Potrebný je presun kapacít do sektoru služieb
- Slovensko potrebuje prísun zahraničných pracovníkov (počty sú naďalej veľmi nízke)
- Regionálne rozdiely predstavujú jeden z najväčších problémov Slovenska

DAŇOVÝ SYSTÉM

- Dvojnásobná daňová medzera v porovnaní s priemerom EÚ
- Slabé využívanie daní z nehnuteľností a environmentálnych daní

- Daňová medzera je stále vysoká
- Slovensko by malo zvýšiť dane z nehnuteľností
- Ďalej zvyšovať efektívnosť daňovej správy
- Posilniť environmentálne dane (zbaviť sa dotácií na uhlie)
- Zaviesť dane z nerestí (alkohol, iných nezdravých potravín)

- Zmenšovanie medzery vo výbere DPH prináša svoje výsledky, stále však zostáva dosť priestoru na zlepšovanie
- Zdanenie majetku - veľmi nízke príjmy do štátneho rozpočtu v porovnaní z inými krajinami EÚ

- Makroekonomický vývoj je priaznivý, no potenciálny rast Slovenska sa bude postupne spomaľovať
- Vo svetovom obchode sa objavujú nové úskalia, ktoré by mohli spomaliť rast slovenskej ekonomiky
- Kvôli starnúcej populácii začne postupne klesať podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva
- Hrubý dlh klesá - čoskoro mimo sankčných pásiem dlhovej brzdy
- Inteligentná migračná politika je pre Slovensko nevyhnutnosťou
- Na rómsku problematiku sa vynakladá stále málo úsilia
- Regionálne disparity sú zásadné
- Interná mobilita pracovnej sily je dôležitá
- Slovensko musí zabezpečiť viac jasli a škôlok
- Výrazne sa zhoršujú výsledky žiakov so sociálne slabšieho prostredia

- Reforma vzdelávania je kľúčová
- Slovenské zdravotníctvo trpí nedostatkom zdravotných sestier, v niektorých regiónoch chýba primárna ambulantná starostlivosť
- Verejná správa potrebuje zlepšiť analytickú prácu s údajmi
- Kvalita ľudského kapitálu vo verejnej správe nie je optimálna, štátni úradníci nie sú dostatočne ohodnotení
- Na niektorých ministerstvách stále chýbajú analytické jednotky
- Výsledkové ukazovatele polície
- Optimalizácia súdnej siete, elektronizácia procesov, náhodný výber sudcov
- Prísun nových financií do štátneho rozpočtu by mohlo predstavovať zavedenie daní z majetku ako i nových environmentálnych daní

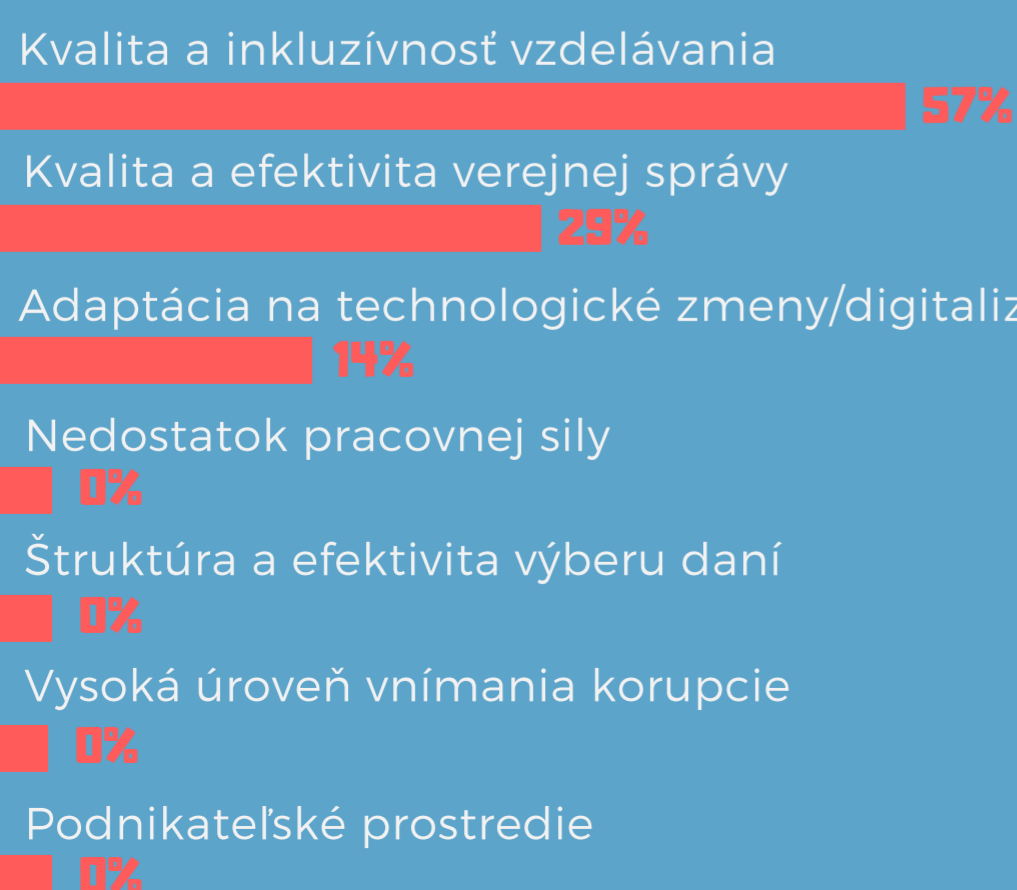
ANKETA

V ktorej oblasti by malo Slovensko najviac pridať?

Čo by malo Slovensko prioritne riešiť na zlepšenie svojho rastového potenciálu?

EK: Správa o krajine 2018

https://ec.europa.eu/info/publications/2018-european-semester-country-reports_en

EK: Špecifické odporúčania

https://ec.europa.eu/info/publications/2018-european-semester-country-specific-recommendations-commission-recommendations_en

OECD: Ekonomický prieskum Slovenskej republiky 2017

<http://www.oecd.org/eco/surveys/economic-survey-slovak-republic.htm>

IMF: 2018 Článok IV - konzultácia

<https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2018/07/26/Slovak-Republic-2018-Article-IV-Consultation-Press-Release-Staff-Report-and-Statement-by-the-46122>

MF: Národný program reforiem

<http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=5197>

COMM-REP-SK-ECONOMY@ec.europa.eu

ODDELENIE EKONOMICKÝCH ANALÝZ

Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku

LÍVIA VAŠÁKOVÁ
ĽUDMILA MAJLÁTHOVÁ
ADRIÁN STAŇO